

#2. 1725, 8 (1725) 91
DISSERTATIO IVRIDICA INAVGVRALIS
DE

GENVINA POSSESSIONIONIS
INDOLE

QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO

GVILIELMO HENRICO

DVCE SAXONIAE IVLIACI CLIVIAE MONTIVM ANGARIAE
VVESTPHALIAE ET RELIQA

ILLVSTRI ICTORVM ORDINE PERMITTENTE

PRAESIDE

DN. IO. BERNHARDO Griesen ICTO

HEREDITARIO in Wöfen

A CONSILII AVLICIS ET CONSISTORIALIBVS SERENISSIMI DVCS
ISENACENSIS IVD. AVL. SCAB. FACVLTATIS ICTORVM ADSESSORE
ET ANTECESSORE MAGNIFICO

PATRONO PROMOTORE AETATEM DEVENERANDO

PRO GRADV

AC PRIVILEGII DOCTORALIBVS RITE CAPESSENDIS

PVBLCO EXAMINI SVBIIICIT

AVCTOR ET RESPONDENS

M. GOTTLIEB STVRMIVS

NOEBDENIZ. ALTENS.

DIE MART. ANNO M DCC XXV.

I E N A E,

SVB CHALCOGRAPHEO VVERTHERIANO.

DE
GENUINA POSSESSIONIS
INDOLE

RECTORIS MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPIS AC DOMINI
DOMINO

GUILIELMO HENRICO

DOCTORIS HONORABILIS CIVITATIS MONTII ALGARIE
VERITATIS ET RELIGIONIS

ALTISSIMI Rectorum Ordine Praesidente
Praeside

DR. IO. BERNHARDO SCHULZII IURIS

HEREDITARIO in Jure
A COMITIBUS AVARIS ET CONSORTIBUS BERENICIS DUCIS
RECTORIS HONORABILIS CIVITATIS MONTII ALGARIE
ET ANTISSIMO MAGNIFICENTISSIMO

PATRONO PROCTORIS VETATEM DEVERENDO
PRO-GRADA

AC PRINCIPIS DOCTORUM RITE CAPESSENTIS
PRAESIDE

M. GOTTLIEB STARMIVS

NORDMANTALIA

DEI GRATIA

1751

BY CHALCOGRAPHO VERTHELIANO

A. M. E. N.

CAP. I.

Demonstrat Possessionem non esse ex iure in re
aut ad rem, positivae.

§. I.

Mne ius quo utimur, vel ad personas
pertinet, vel ad res, vel ad actiones.
§. vi. I. de I. N. G. & C. L. 1. ff. de
stat. bom. Haec est philosophia Ga-
ii, & qui eum descripsit, Iustiniani,
Aliter Pagenst. M. 3. ad p. 19. Lauterb.
Ius enim versatur solum circa actio-
nes hominum morales. Actiones
autem hominum morales occupantur vel personis, vel re-
bus, & tandem oriuntur demum actiones forenses.

§. II.

Personae igitur considerantur secundum earum statum,
ex quo ius personarum, actiones praeiudiciales a) produ-
cens

A

cens

2 CAP. I. DEMONSTRAT POSSESSIONEM NON ESSE

cens. Quare non admodum accurate diuisio in *Lib. I. Inst.* proposita videtur, quia multa ibi legimus quae non ad praedicia pertinent, sed ad obligationes. Vnde facillime patet error, qui proponitur *pr. Inst. de R. D.* vbi dicitur solum hactenus actum esse de personis, nunc fiat transgressio ad res, cum tamen iam exposita sint multa, quae ad res b) pertinent.

a) Etiam incidenter tractantur quaedam quae proprie actiones praediciales non pariunt, vt, an vxor sit? quaestio est incidens *L. 30. ff. de reb. aut. ind. possid.* Proprie autem tres fontes actionum praedicialium habemus, quos exhibet Imperator §. 14. de *Act.* Scilicet 1) an aliquis liber sit vel seruus 2) an sit libertus vel ingenuus 3) de partu agnoscendo. *iii. ff. C. de liber. caus. L. vlt. ff. si libert. ingen. esse dicitur. L. 3. §. 1. de agnos. & alend. liber.*

b) Nam omnes obligationes pertinent ad res, vti videre est in *pr. Inst. de oblig.* Igitur quae de tutelis &c. locutus est, pertinent ad res quatenus exinde obligatio nascitur. Igitur & personae ad res pertinent, quatenus non ex earum consideratione oritur actio praedicialis, sed personalis. Nec actiones praediciales, pertinent proprie ad reales, quia in illis nulla petitur restitutio, nec in se habent vllam condemnationem, scil. vt reus aliquid det aut faciat aut restituat: At si comparatio sit instituenda, propius accedunt ad actiones in re, quam ad rem, quo etiam pertinet vocabulum: videntur, §. 14. *Instit. de act.*

§. III.

Secundum Iuris obiectum est ius rerum, quod Pontifex & Doctores propter docendi vtilitatem iterum diuidunt in ius in re & ad rem. a) Hinc ingens oritur quaestio,

stio, quotnam species habeat ius in re. Vulgo quinque enumerantur, 1) dominium, 2) seruitus, 3) pignus, 4) ius hereditarium, 5) possessio. Alii vnam speciem, scil. dominium, alii quatuor &c. admittunt. Pagenstech. in *Apb.* 22. *Inst. Lib. 2.* octo species enumerat.

a) formari igitur ex vulgari opinione potest haec tabula:

Ius versatur circa

Ius 1) personarum, 2) rerum, 2) actionum

1) ius in re, 2) ius ad rem.

§. IV.

Ius in re est Facultas homini in rem competens, sine respectu ad certam personam. Vnde producit actionem in rem vbiunque ea sit, & contra quemcunque possessorem. Ius ad rem est Facultas competens in aliam personam, vt nobis aliquid praestet, h. e. det vel faciat, & producit actionem, non contra tertium, sed solum in certam personam nobis obligatam. vid. *Lauterb. comp. p. 19.*

§. V.

Nostrum autem nunc non est dispicere de singulis speciebus iuris in re, sed solum solliciti sumus circa ius possessionis a) quod vulgo enumeratur in catalogo specierum iuris in re. Fuerunt tamen iam eruditi, qui eximere adlaborarunt ex hoc elencho possessionem, & transferre ad ius ad rem; ast quia nec hoc fieri potest commode, tertiam elegi viam, & ius possessionis ne quidem ad ius in re, nec

A 2

ad

4 CAP. I. DEMONSTRAT POSSESSIONEM NON ESSE

ad ius ad rem pertinere, sed esse tertium quoddam b) cogitavi.

- a) Dum ius possessionis nominamus, non faemus partibus eorum qui ius possessionis ab ipsa possessione distinguunt, sed potius nobis vnum idemque est. vid. *Hub. prael. ad Inst. de Interd. n. 2.* Est autem possessio ex definitione Lauterbachii, *detentio rei, qua quis suo nomine, animo & affectu sibi habendi rem detinet.*
- b) Hac adsertione non contrariamur §. *ult. I. de I. N. G. & C.* sed potius prorsus plane consentimus, & possessiones etiam ad res referimus, quod non absurdum, quia & Imperator iura ad res retulit, solum subdiviisioni Iuris Canonici & Doctorum Dichotomicae dicam scribimus tanquam minus accuratae, quia tria membra poscit. Sit igitur sequens tabula, vt mens nostra recte capiatur.

Ius est

1) Personarum, 2) rerum, 3) actionum.

est vel 1) ius in re, 2) ius ad rem, 3) ius possessionis.

§. VI.

Quia autem non dixisse, sed etiam probasse hanc opinionem laudabile erit, igitur multis rationibus eam adstruam, imprimis autem robur ex legibus adferam.

§. VII.

Rat. I. Sententia haecce mea colorari potest ex *L. 1. §. 1. ff. de Superficiebus.* vbi sequentia: *Sin autem ab alio prohibeatur, praestare ei actiones suas debet Dominus, & cedere, sed lon-*

longe vtile visum est, (quia [&] incertum erat, an locati existeret, & quia melius est, possidere potius, quam in personam experiri) hoc interdictum proponere, & quasi in rem actionem polliceri. Vnde videre licet, quod possessio non sit ius ad rem, quia expresse opponitur huic iuri, per verba: *Melius est possidere, quam in PERSONAM experiri.* Nec est ius in re, ob verba: & *QUASI IN REM actionem polliceri.* Vocabulum etenim quasi satis innuit, quod non sit verum ius in re, sed aliquam solum similitudinem habeat, quam & producit *L. 1. §. 3. de Interdict.* Nam possessionis si comparatio instituenda, magis ad ius in re, quam personarum inclinatur, aut propterea non statim est ipsum ius in re, quia omne simile etiam est dissimile. Sententiam etiam meam firmat magis quam infringit *§. 1. Inst. de act.* Nam ibi expresse dicitur, quod eae actiones vel in rem vel in personam sint, quibus inter aliquos apud *IVDICES ARBITROSVE* de quacunque re quaeratur. Igitur huc non pertinent Interdicta, quia non petitur iudex, aut arbiter in iudicio possessorio; sed Praetor ipse rogatur ut interdicat iubendo vel vetando, ideo *IPSE PRAETOR interdicta interponebat.* vid. *Schulting. ad Paul. Recept. Sent. p. 453.* Deinde natura actionum iuris in re satis clare ex dicto §. patet, & quidem ex verbis: *Nam si Titius suam esse intendat, in rem actio est.* Igitur non possidens a possidente vindicat, quod secus in interdictis, uti paulo infra videbimus. Et nescio an quid fortius inveniri possit pro adstruenda mea opinione, *L. 68. de R. V.* ubi circa finem interdicta distinguuntur a realibus & personalibus actionibus.

§. VIII.

Rat. 2. Actionum & interdictorum origines & caussae valde differunt, Interdicta enim oriuntur ex FACTO possessionis *L. 1. §. 3. 4. ff. de A. vel A. P. L. 19. ex quib. caus. mai. L. 1. §. 15. si is qui restam. liber.* Differunt ideo a vindicationibus; quia hae oriuntur ex iure in re. *L. 3. §. 4. ff. de A. vel A. P. L. 12. ib.* a Personalibus, s. conditionibus, quia hae ortum trahunt ex obligatione. *§. 1. I. de Act.*

§. IX.

Rat. 3. Obiecto interdicta etiam a reliquis actionibus differunt. Vindicationes enim contra quemcumque instituuntur, quia non de persona sed de re quaerimus. vid. *L. 19. ff. de Iure fisci.* Conditiones solum personam deuinctam habent. *§. 1. I. de act.* Interdicta neque de re a) neque de obligata persona b) quaerunt proxime, c) sed solum factum possessionis in iudicium deducunt. vid. *L. 2. ff. vii poss. L. 7. de vi et vi arm. L. 1. C. de precar.*

a) Nec dimouet me *L. 2. §. 2. ff. de interdict. & L. 3. §. 13. ff. de itin. actuque.* Nam ibi exceptio a regula monstratur, & proponitur, quod hocce interdictum notabiliter diuersum sit, ab aliis. Nam alio Interdicto ius in re non persequimur, nec mentio seruitutis eam ob causam fit, vt probari debeat, sicuti in hoc Interdicto de itinere actuque priuato. Neque semper hocce interdictum rei persecutionem inuoluit, nec ius in re probari debet, sed solum eo in casu, quando sibi ius rescicendi alter arroget, ob rationem additam: *Enimvero qui vult rescicere, aliquid noui facit, neque debet ei in alieno permitti, id moliri, nisi vere habet seruitutem.*

b) Vo-

- b) Volunt quidem Dd. ex possessione interdicta realia & personalia nasci, vid. *Lauterb. tit. de Interd.* Ast dissensus ibidem allegatus Dd. satis dubiam reddit thesin, & fingas eam esse veram, eo ipso satis se distingueret possessio a iure in re & ad rem, quippe ex quibus vnus saltim generis actiones propullulant.
- c) Alias enim in actionibus realibus concurrat persona, & in personalibus res, quo nomine etiam facta indignantur in iure nostro. *pr. 1. de oblig. ex del.*

§. X.

Nomina quoque Actionum & Interdictorum sunt di- Rat. 4.
uersissima. Nam ex iure in re oriuntur vindicationes. *L. 25. pr. de O. & A.* ex iure ad rem conditiones. *ib.* Ex possessionis iure Interdicta. *pr. 1. de Interd.* Actiones quoque opponuntur Interdictis *L. 1. §. 4. vti possid.* vbi sequentia: *Restitutæ possessionis ordo aut interdicto expeditur, aut per actionem. L. 178. §. 2. de V. S.* dicit, actionum nomen generale esse, ibique explicat, quid in significato generaliori determinet, scil. actiones reales & personales, ne verbum quidem habet de interdictis. a)

- a) Nec obstat mihi *L. 43. fin. ff. ad L. Aqu. L. 3. de mort. inferend.* in his enim legibus Pomponius interdicta actiones vocat, ast vocabulum actionis in latissimo sensu etiam occurrit in iure nostro, adeo vt etiam de criminalibus, & sic de lice omni, sumatur. *vid. Vinm. ad pr. 1. de action. sub voce: de actionibus.* Multo minus obstat *L. 3. C. de Interd.* quia est Diocletiani & Maximiani, quorum sub regimine iudices pedanei iam erant explosi *L. 2. C. de Ped. iud.* igitur actiones pro interdictis exercebantur. *pr. 1. de Interd.* Et forsitan haec explicatio etiam *J.L.* priores tangit Pomponii, qui etsi floruit sub

8 CAP. I. DEMONSTRAT POSSESSIONEM NON ESSE

sub M. Aurelio Seuero nondum tamen liquet sub Diocletiano Iudices pedan. defuisse, quia *L. 2. C. de ped. iud.* de speciali casu loquitur, & abolitionem iudicum tanquam rem antiquam commemorat.

§. XI.

Rat. 5. Ordo quoque procedendi aliter longe se habet in actionibus possessoriis, ac in petitoriis. a) Ex iure etenim in re & ad rem oritur iudicium petitorium s. ordinarium. *L. 24. ff. de R. V.* Ex possessione autem possessorium s. summarium. *L. 12. §. 1. ff. de A. vel A. P.* Petitorium mihi rem statim adiudicat, possessorium secus. *L. 35. ff. de A. vel A. P.* In petitorio res decisa non redintegrari potest, ob exceptionem rei iudicatae, bene autem quae in possessorio decisa. *L. 14. §. 3. ff. de Except. Rei iud.* Hinc possessorium iudicium solum momentaneum est.

- a) Si oculo retorto Romanorum iudicia adspicimus formularia, satis clare ibi reperimus distinctissima fuisse ius rerum & ius possessionum. Nam in iure rerum experiri si quis volebat, dicebatur *petere* aut agere, sin autem de possessione adipiscenda, retinenda aut recuperanda lis erat, tunc dicebatur *interdicere*. Igitur *Quintilianus III. 6. Inst.* dicit: Non debuisti *INTERDICERE* sed *PETERE* *vid. L. 1. §. 2. ff. de via publ. L. 6. ff. ne quid in loco publ.* Et Praetor in petitorio iudicium dare dicebatur, in possessoriis interdiceret. *L. vn. pr. ff. de in flum. publ.* ibi verba: *Item ut per lacum, fossam, stagnum publicum navigare liceat, Interdicam. L. 1. §. 29. ff. de aqu. cot. L. vn. pr. ff. de Fonte.* In actionibus *IUDEX PETEBATUR*, in Interdictis *ROGABATUR PRAETOR*, ut ipse, non dato iudice Pedaneo, interdiceret iubendo aut vetando, *vid. Schulting ad paul. Sentent.*

P. 453.

EX IVRE IN RE AVT AD REM, POSITIVE.

p. 453. *Et qui eum secutus est presso, Heinemann ad Inst. tit. de Interdictis §. 4.* Si igitur res dubio carebat, adversarius autem parere recusabat, interdictum exsequebatur Prætor, sin autem adversarius negabat hoc iudicium recte adversus se petatum esse, & scrupuli plus adparebat, actionem atque iudicium ex causa interdicti dabat Prætor. *L. 1. §. 2. ff. si ventris nom. mul. L. 21. pr. ff. quod vi aut clam. §. ult. Inst. de Interd. ibi vocatur actio utilis. Paulus L. 4. tit. 7. §. ult. dicit: Edicto perpetuo canetur, ut si tabulae testamenti non adpareant, de earum exhibitione interdicto reddito, intra annum AGI POSSIT, quo ad exhibendum compellitur qui supprimit.* Et de hoc casu intelligendum esse arbitror Theophilum, qui interdictum definit, *quod sit enunciatio Pratoris de possessione vera vel quasi, non decidens controuersiam, sed iudicem quo pacto iudicandum sit instruens.* Nam si de interdictis in genere vult hoc dicere, crasse errat, vti & in explicatione particulae taxatiuæ a Iustiniano *pr. I. de Interd.* additæ valde errat, vbi: *maxime, ita explicat; quoniam fieri potest, ut possessionis quoque causa non subsit, Et tamen interdictum accommodet Prætor.*

§. XII.

Si in petitorio ex iure in re aut ad rem ago, & per Rat. 6. sententiam grauatus sum appellare mihi permissum est, aut alio vti remedio suspensiuo, neutiqum vero si in possessorio res ventilatur. *L. vn. C. si a momentan. poss.* Rationem esse credo, quia mihi adhuc relictum est agere in petitorio, vbi de re quaeritur, & in possessorio grauatus, solum possessionis beneficium amitto.

§. XIII.

Reliqua iura requirunt causam iustam & habilem si Rat. 7.

B

ad-

adquiri volunt, possessio autem nulla ex causa potest transferri §. 7. *I. de Vfuscap.* Immo iniusta etiam causa sufficit. *L. 3. §. 22. de A. vel A. P. L. 1. §. 6. ib. L. 3. §. 5. ib. L. 2. ff. vii possid. L. 5. ff. de A. vel A. P. L. 67. pr. de furtis.*

§. XIV.

Rat. 8. Quia nihil tam naturale est, quam eo genere quidque dissoluere, quo colligatum est. *L. 35. de R. I.* etiam possessio, quia ex nulla immo iniusta causa acquiritur, ex iisdem causis dissolui & desinere certum est. Ex nulla igitur causa desinit possessio ob *L. 3. §. 13. de A. vel A. P. L. 7. ib.* Iniusta etiam causa sufficit ad amittendam possessionem a) ob *L. 3. §. 9. ibi: aut vi deiectioni fuerimus, L. 15. de A. vel A. P.* Immo Ulpianus ipse differentiam possessionis & domini ostendit in *L. 17. §. 1. ib.*

a) Hic ob stare videtur *L. 8. ff. & L. 3. §. 6. ff. de A. vel A. P.* Ast respondeo unius positionem non esse alterius exclusionem; in §. enim nostro enarrauimus modos amittendi possessionem, quae plane abhorrent a iuribus rerum, non tamen dicimus eos solos esse. Ceterum quomodo *lex 8. cum L. 3. §. 6.* conciliari possit ostendit *Lauterbach, ad h. l. p. 372.* Huberus & Wissenbachius desiderant in *L. 8.* vocem: *fere.* Quae conciliatio non placet, magis *Lauterbachii* aridet. Et si quid in lege corrigendum, vellem potius legere pro utrumque, utrumcunque. Aut si aliam conciliationem desideras, dabo. In *L. 3.* inquirere videtur *Paulus* in controuersiam *Proculianorum* & *Sabinianorum*, & *sectae* priori calculum dat, ut patet ex §. 8. *circa fin.* *Placita* autem huius *sectae* habet *L. 31. ff. de dolo malo.* Igitur demonstrat, si modo animum possidendi haberem, siue corpore praesens sim siue absens, nihil ad rem faciat. Ast in *L. 8.*

L. 8. disputat de casu ubi iam corpore absens sum, uti videre est ex *L. 6. §. 1. & L. 7.* animo tamen retinendi possessionem, retinerem etiam, uti patet ex *L. 6. §. 1.* At si & per signa declararem, me animum possidendi reiecit per *L. 7.* tunc in eo casu & corporis & animi absentia adesse debeat, quia sola corporis absentia non sufficiat. vid. *L. 8. iuncta L. 7. & 6. §. 1.* Nec sufficiens signum esse, me etiam animo abiecit possessionem, si colonus vel servus discesserint, *L. 9. h. t.* sed si ego ipse & corpore & animo declarato discessissem.

§. XV.

Omne ius demortui accipit heres nominaque in haereditem transeunt per *L. 37. de A. & O. H.* At possessio non transit in heredem, *L. 23. pr. de A. vel A. P.* quia facti est, vid. *L. 1. §. 15. ff. si is, qui in testam. liber.* Contradistinguitur igitur possessio iuribus quae in hereditatem veniunt *L. 178. §. 1. de V. S.*

Rat. 9.

§. XVI.

Tandem & ultimo loco ex posito titularum, & materiarum Iuris coniciendum est Interdicta, quae ex iure possessionis oriuntur, longe diuersissima esse ab actionibus in re & ad rem. His etenim expositis, nec non exceptionibus, tandem venit ad interdicta in Institutionibus Imperator. In Pandectarum libris exposito iuris ordine, omnibusque actionibus realibus & personalibus, tandem de interdictis agit. a)

Rat. 10

- a) Forſitan Iuſtinianus culpaſſi poſſet, ob poſſeſſionem, in *Inſt. & ff.* ad loca vltima relata, ob *L. 3. C. de Interd.* Nam poſſeſſoriam praecedat ſemper petitoriam, Pro ſaluando ta-

men Iustiniano sufficere poter, eum sequi voluisse ordinem originis Interdictorum. Nam quemadmodum Praetor nouissimus Magistratus est in Republ. libera, ita etiam Interdicta ab ipso adiuuenta, nouissimo exponere loco voluit. Quamquam in iudicio instituantur ante petitorium.

§. XVII.

Generalioribus praemis, singula diuisionis genera, quae exhibet §. 2. *I. de Interd.* Iustrabimus. Adipiscendae igitur possessionis quaedam Interdicta comparata sunt. Vbi satis clare videmus, quod, qui agit, non habeat ius possessionis, quia hoc demum ex possessione oritur, nec dantur domino ex iure aliquo in re constituto, nec ad eundem tendunt effectum. Exemplo rem declarabimus, & quidem Interdicto: quorum bonorum. Vbi non potest dici, ortum hocce trahere ex iure hereditario, quia hereditatis petitio & possessoria & Ciuilis ex eo oritur iure, & actori, corporalia plene & incorporalia, adiudicat, cum hoc interdictum nudam solum detentionem rerum corporalium actori tribuat. Fieri autem non potest, vt iudicia ex vno eodemque fundamento & principio proximo ortum trahant, quae diuersissima sunt & ratione ordinis procedendi & euentus. Quare ortum suum sumere dicit. *Huberus ad Inst. b. t. §. 7.* hoc interdictum ex possessione, quam ex Praetoris edicto adeptus est Actor, quamquam forte ius hereditarium penes eum non sit, vnde & possessio a Praetore decreta, saepenumero fit sine re & effectu. Et quae de Interdicto quorum bonorum notauimus, omnia etiam locum habent de reliquis interdictis, quae ex fundamento oriuntur, quod seruitutis, pignoris, aut hereditatis mentionem recipit, quamquam in ea meritum causae non collocet. Exceptio quidem

dem aliqua est, quam *vid. §. 9. not. a. huius cap. vbi* quae heic in specie dicuntur, ibi vniuersim dicuntur. Nam in reliquis interdictis solum factum aliquod probatur, ex quo colligitur, iustus esse actorem possidere, quam aduersarium, ipsum autem ius hereditatis, seruitutis, aut pignoris in petitorio deducitur. Quod haecce interdicta non pertineant ad ius ad rem, satis patet ex *§. 1. I. de act.*

§. XVIII.

Retinendae possessionis Interdicta, non possunt esse orta, ex iure in re, quia, qui in rem agit, petit, vt res sibi restituatur, vti ipse *Iustinianus §. 4. I. de Interd.* profitetur, per verba: *quia & civilis & naturalis ratio facit, vt alius possideat, & alius a possidente petat.* Qui autem habet hoc interdictum, se possidere iam profitetur. Nec obiici potest alter habere ius possessionis & agere de retinenda, contra eum qui solam detentionem habeat. Nam interdicta retinendae possessionis duplicia sunt, vtriusque possessio allegatur, par vtriusque conditio est *§. 7. I. b. r.* vterque sic se possidere contendit, vt ab ipso vindicationis iudicio res peti debeat. Igitur alter non solam habet detentionem vti ipse *Iustinianus* innuit verbis: *qui possessionem nec vi, nec clam, nec precario ab aduersario L. C. tempore, detinet §. 4. c.* Pluribus sententiam hanc corroborauit *Hub. Prael. ad b. l. §. 10.*

§. XIX.

Interdicta recuperandae possessionis, & quod in Institut. potissimum enarratur, *vnde vi*, non est ex iure in re, quia non datur contra tertium *L. 7. de vi & de vi armata.*

14 CAP. II. DEMONSTRAT POSSESSIONEM NON ESSE

Nec ad actiones personales referri potest, quia non agitur modo ordinario sed summario, nec datur ex vero maleficio, quia non agit ad poenam, nec ex interdictis infamia sequitur, sicuti ex maleficiis *Lauterb. p. 61. §. L. 7. ff. de publ. ind.* Qui ex maleficio agit Dominus est, agitque contra non Dominum, ast in hoc interdicto agit etiam non Dominus contra Dominum *L. 8. ff. unde vi.* Nec referri potest ad classes maleficiorum, quas exhibet Imperator *pr. l. de obl. quae ex del. nasc.* Nec datur ex quasi maleficio, quia non solum competit si indirecte, a) sed & si directe quis aliquid commisit, *L. 1. §. 11. §. 12. ff. de vi §. de vi armat.*

- a) Sic constituenda est differentia maleficii & quasi maleficii, in maleficio directam alterum laedendi intentionem habeo, & sic dolose ago, in quasi maleficio autem solum indirecte alterum laedo, & sic culpose ago. Adplicari tamen hic possunt regulae de imputatione quas habet *Pufend. de O. H. §. C. c. 1. §. fin.*

CAP. II.

Demonstrat Possessionem non esse ex iure in re aut ad rem, remotiue.

§. I.

Visis rationibus, quibus directe demonstrare volui, possessionis ius non admodum commode referri posse ad ius in re aut ad rem, indirecte nunc & id probandi causa me accingo. Ad castra igitur dissentientium accedo, ea men-

mente, vt expilarem, quae pro stabilienda opinione contraria, congefferunt, ab iisque allegatas Leges, quantum potuero, penſitando refutabo.

§. II.

Prima autem de poſſeſſione loquendi occaſio iis ſubnascitur in titulo *de diuiſione rerum*, vbi ſpecies iuris in re exponunt atque vltimum locum in hoc catalogo adſignant poſſeſſioni. Adſtruunt hanc ſuam opinionem variis LL. argumentis, & quidem *arg. L. 1. §. 1. ff. de Superficiebus* ad quam legem ſatis reſpondi in *Diff. huius c. 1. §. 7.* ſuperuacaneum igitur eſſet crambeni bis coctam adponere.

§. III.

Porro robur adferre conantur ſententiae ſuae ex *L. 1. §. f. & L. 2. ff. vii poſſid.* Aſt nullum praſidium in his LL. poſitum eſſe crediderim, quia loquuntur de caſu, vbi quis in poſſeſſione defenditur contra tertium, h. e. contra talem, qui neque factum neque ius allegare poteſt, cur velit poſſeſſionem alteri extorquere. Nam ſicuti ſemper ita & in hoc edicto Praetor ſecutus eſt aequitatem naturalum. Iniquum enim erat, alterum nullam ob cauſam de poſſeſſione deiicere. Nec vero Domino conſultum erat, (ſi forſitan poſſeſſor vi, clam, aut precario tenebat rem a vero Domino) de poſſeſſione in horas mutabili, nam plures iniuſti poſſeſſores, rem deteriore reddunt vno. Quilibet enim, quia neſcit durationem poſſeſſionis rem tanquam derelictam habebit. Ex his autem LL. non ſequitur, quod habeat poſſeſſor Ius in re, ſed hoc ſolum, eum magis defendendum eſſe, qui factum poſſeſſionis allegare poſſit, eo, qui

qui nihil pro coloranda intentione sua adferre possit, vide & quae posuimus *in §. 13. c. 1. huius diff.* Nam si verum Ius in re haberet, etiam eo uti posset, contra verum Dominum, id quod tamen negat *L. 1. §. ult. uti poss.*

§. IV.

Et in scenam producunt quoque *L. 3. §. 13. de A. vel A. P.* Ast haec lex nostram potius firmat opinionem, uti videre est *in §. 14. c. 1. diff. huius nostrae.* Nam iusta requiritur causa, ad transferendum ius in re & ad rem. Quia quod semel meum est; sine voluntate mea ad alium transire non potest. Ast haec lex probat, possessionem nulla ex causa posse amitti.

§. V.

Alteram occasionem stabiliendi suam opinionem inveniunt *in titulo ff. de A. vel A. P.* ubi naturam possessionis explanare volunt dicuntque: *Facti esse possessionem quoad acquisitionem adquisitam autem iuris esse, & ius in re,* quam mox limitationem effati generalis addunt *plurimum facti tamen etiam in se continere.* Ex quibus verbis, ficulteam esse adferentem eorum patet.

§. VI.

Pro coloranda hac opinione adducunt *L. 49. §. 1. L. 44. pr. de A. vel A. P.* ubi dicitur: *Possessionem non tantum corporis, sed & iuris esse,* & in posteriore, *ius possessionis non esse peremptum.* Ex quibus videmus iuris vocabulum simpliciter esse positum, quod non statim ius in re innuit. Et curatius paulo inspectis his LL. non inde erui potest, quod

quod ibi quaerunt. Nam *L. 49. §. 1.* dicit, quod ille, qui in aliena potestate sit, rem peculiarem tenere possit, ast universitatem possidere non possit, quia talis possessio & corpora & iura comprehendat. Hinc sequitur ex hac lege, quod possessio in ambitu suo etiam iura prenet. Ast quis exinde colligere vellet, quae dissentientes? Nec aliter se res habet in *L. 44. pr.* Dicit enim lex, eum, qui thesaurum in terram condidisset, locum autem inuenire non posset, ius possessionis propterea non amisisse. Ex hac lege euincitur quidem possessionem esse ius, h. e. facultatem, agendi vel habendi. Ast quis euincere inde vellet, esse possessionem ius in re. *vid. §. 8. c. 1. diff. nostrae.*

§. VII.

Legem quoque 2. §. 38. *ne quid in loco publ. adferunt*, vbi haec leguntur: *Habere eum dicimus, qui viitur, & iure possessionis fruitur.* Vnde iterum equidem video possessionem esse ius, ast ius in re esse non patet. Et ipsos dissentientes vacillantes cognosco, dum, legibus hisce adductis, statim addunt, possessionem etiam adquisitam plurimum facti sub se continere, & eam ob causam allegant *L. 19. ex quibus caus. maior. L. 1. §. 15. si is, qui test. liber.* Quae LL. factis superque testantur possessionem ex facto oriri, & hoc factum aliquod ius tribuere, quanquam satis infirmum, solumque contra eum, qui vel nullum aut interdum nouius factum allegat. *vid. §. 3. b. c.* Quae omnia sunt contra naturam iuris in re & ad rem *vid. c. 1. Diff. huius §. 8.*

§. VIII.

Allegant & *L. 5. §. 1. ad L. Iul. de vi publ.* vbi sequentia: *Prius de vi quaeratur, quam de iure Dominii, siue possessionis.* Vnde iterum patet possessionem esse ius, ast ius

C

in

in re esse non liquet, immo disiungitur a specie iuris in re primaria. Quod autem Domini & possessionis mentio fiat, inde factum est, ut Marcianus respondeat ad membra singula quaestionis, initio huius paragraphi, propositae.

§. IX.

Expositis magnorum virorum opinionibus ad alios, huius doctrinae acerrimos defensores progredior.

§. X.

Proponunt autem praeter Leges iamiam prolatas §. 1. *L. de act.* ast respondi ad huncce *c. 1. Diff. b. §. 7.* Ibi etenim agitur de possessore qui se Dominum dicit, & alter ab eo rem petit, non vero interdicit. Iungunt quidem huius Paragrapho: §. 6. *Instit. ib.* qui loquitur de actione Pauliana, igitur plane huc non pertinet, quia creditores 1) non interdiciunt, sed agunt 2) nec agunt propter possessionem sed propter dolum 3) Creditores non habent possessionem, sed sunt solum in possessione *vid. L. 3. §. 23. L. 10. §. 1. L. 18. de A vel A. P.* 4) Non agunt actione reali, (vri vult Pagenstecher & Lauterbachius, eaque propter potissimum ad possessionem revertit ille prior, *vid. L. IV. Aph. 51. iuncto Aph. 48.* vbi misere se torquet, atque cum Lauterbachio verba captat) sed personali. a)

a) Disceptatur inter Doctores Iuris utrum actio Pauliana sit realis an personalis, mihi placuit opinio *Vinn. in Comm. ad rit. de act. Inst.* personalem hanc actionem esse probantis. Lubet eius argumenta in compendio quasi adponere.

3) Quia Glossa plerique interpretes eam referant ad actionem in personam, dicantque eam solum in Institutionibus exponi inter medias reales praetorias propter similitudinem Re-
scissoria^c

scissoriae, per hanc enim vſucapio, per illam traditio reſcindatur.

2) Theophilum, qui eam in rem vocet, ſecutum Tribonianum, qui in conſiderate eam explicet, ob ſimilitudinem allegatam, inter actiones reales.

3) Creditores non intendant rem ſuam eſſe, h. e. vindicent, ſed ſolum, in bonis debitoris manſiſſe, dicant.

4) Actiones in rem ſequantur eius rei poſſeſſorem quemcunque, & ſi non poſſideat, non teneatur *L. 25. de O. & A.* Quod ſecus in Pauliana; Nam & is non teneatur, qui poſſideat, quod in fraudem creditorum alienatum ſit, niſi & fraudis particeps fuerit, aut rem ex lucratiua cauſa acceperit, *L. 6. §. 8. L. 9. L. 10. §. 2. L. 15. quae in fraud. cred. L. pen. C. ib.* Et is contra teneatur, qui non poſſideat, nec dolo deſerit poſſidere, detur enim heredi & in heredes *L. 10. §. vlt. b.* quod contra naturam actionum realium, quae rem ſequuntur. *L. 2. C. ſi vn. ex plur. hered.*

5) Quia haec actio in factum nominetur *L. 10. ff. L. 14. ff. L. pen. C. b. t.* quod nomen ſit actionum perſonalium. *L. 25. de O. & A.*

6) Quia & Pauliana & Fauiana ex vna eademque cauſa datur, & Fauiana perſonalis ſit ob *L. 1. §. 26. ſi quid in fraud. par.* videatur & Pauliana talis eſſe.

7) Quia in *L. 38. §. 4. de Vfur. & fruct.* recenſetur cum Fauiana inter actiones perſonales.

Haec ſunt argumenta Vinnii, & paucis exceptis ſatis firma, vti ego quidem arbitror. Modo & cautelam obſeruemus, quam & Vinn. & Huberus in *præl. ad Inſt.* annotat, hanc Paulianam non confundendam eſſe, cum illa actione, quae pignoris cauſa creditoribus conceditur, eſtque realis, & ſpecies quaſi Seruianae *L. 2. C. de Prator. pignor.* Ceterum in rem ſcriptam hanc Paulianam eſſe actionem contendit *Hub. præl. ad Inſt. §. 9. in. de act.* quia quoad fundamentum ſit perſonalis, & nullo ex iure in re oriatur, hoc au-

rem habeat reale, quod etiam contra tertium, adeoque quemlibet possessorem detur. Et hanc esse rationem Iustiniani, cur eam in numero actionum in rem posuerit, id quod etiam adserit de Publiciana; aut hostem, quoad hanc adfertionem, nactus est Ill. Thomasium, non vero quoad primam, immo expresse ei concedit Paulianam esse actionem in rem scriptam. Ego vero puto nec Paulianam esse in rem scriptam, quia non rem quaero, sed personam fraudulosam. *L. 6. §. 6 & 7. iuncta L. 10. L. 7. L. 9. ff. quae in fraud. cred.*

§. XI.

Opponunt porro *L. 2. §. 22. Vi bon. rapt.* forsitan propter haec verba: *sive b. f. a me possideatur, sive Vsumfructum in ea habeam, vel quod aliud ius, ut intersit mea, non rapt.* Ex hac lege videre est, sermonem esse de iure, quis autem statim concludere vellet, ergo est de iure in re? Nec officit possessionis socium esse Vsumfructum, qui est seruitus, proptereaque ius in re, ergo ex hac coniunctione colligendum, possessionem esse ius in re. Nam si hoc procederet, etiam depositum esset ius in re, quia & in hoc §. iungitur, aut quis hoc diceret? Immo curatius inspicienti legem satis patebit, Vlpianum in genere loqui de iure, siue sit in re, siue ad rem, siue possessionis.

§. XII.

Allegant etiam *L. 1. §. 1. & §. 3. de superficib.* Quod ad §. 1. attinet responsio exhibetur in §. 7. c. 1. *huius Diss.* Ad §. 3. *b. l.* autem seqq. respondeo. Hic paragraphus plane est impertinens, ubi probare volunt interdicta esse actiones reales, quia non loquitur de interdicto, sed de actione utili, uti patet *ex pr. b. l.* ubi Praetor satis superque distinguit actionem de interdicto, iuncta §. 4. unde clarissime

sine patet, in §. antecedente Ictum locurum esse de actione vtili Rei Vindicacionis. Adde si lubet *Lauterbachii p. 599. circa fin.* Cupiunt tamen vt *Spbo 1. L. 1. iungatur L. 19. de damno infect.* Ex qua lege adparet superficiem esse ius in re, quod nemo negavit, ast de possessione ne verbum quidem. Iunge quæ diximus §. 17. c. 1. b. *Diff.*

§. XIII.

Asylum quoque sententiæ quaerunt in §. 4. I. de *Interd.* vbi aurem inuenerint non video, mallet vt verba inseruientia notassent. Forsitan sunt haecce: *Et quia longe commodius est &c.* vsque ad verba: *contra petentem iudicari solet.* Ex quibus verbis non adparet, possessionem esse ius in re, sed id solum patet inde, commoda aliquot possessionem secum ferre, inter quæ & hoc existat, vt si quis petat illam rem, cuius possessionem teneo, nullo vel obscuro vel aequali mecum iure subnixus, nihil adquirat, quia inhumanum sit, aliquem deicere de possessione, vt alter qui nihil probavit, eam adquirat. Patescit igitur solum ex hoc §. possessionem tali in casu suffultam esse ab aequitate naturali, iunge, si placet, quæ diximus in §. 3. b. *Diff. c. 2. Ceterum omnia prolata adplicanda etiam sunt ad L. 2. C. de probat. L. 126. L. 128. de R. I. allegatam a dissentientibus.* Notandum adhuc est, talem possessorem propterea non contra omnes petentes securum esse, ac firmum ius habere, sed solum contra talem petentem, qui defecit in probatione. In *L. 145. de R. I.* vim quandam quaerunt quoque aduersarii qualem autem, non video, nisi vt numerus allegatorum praeter necessitatem adaugeatur, aut lex ista per ambages huc trahatur, quæ tandem in fine nihil prober.

§. XIV.

Maiores momenti videtur esse §. 30. *I. de R. D.* quem & clypei loco obiciunt, re tamen caute pensitata evanescit Panicus terror. Quæritur etenim an possessio sit ius in re, hoc est tale ius, quod rem, ubicunque inueniat, persequatur. Hoc adfirmat Pagenstecherus, & adducit hunc §. de quo quaerimus. At infelicibus auspiciis, uti mox adparebit. Paragraphus loquitur de casu, ubi quis ex sua materia in alienum solum aedificium extruxit, hinc quaeritur, habeatne actionem ad hanc materiam vindicandam? Et negatur. Porro igitur quaeritur, an materiae impensarumque aestimationem recipere posset aliquo remedio? Et respondetur limitando, si scilicet possideat. Et ex hac possessione non datur ei actio, sed exceptio, & quidem ex aequitate naturali, quia alter petens, impensasque restituere denegans locupletior vult fieri cum alterius damno. *L. 14. de Cond. indeb. L. 1. de dol. mal. exc.* Actio propterea denegatur, quia deficit causa & fundamentum in quo actio radicitur. Nec sufficit aequitas naturalis, quae hic adest, quia nullo iure civili aut praetorio adiuuatur. *L. 1. C. de LL.* Quod autem exceptionem accipiat, per possessionem scilicet potius retentionem, fit ob *L. 48. de R. V. L. 14. de dol. mal. exc.* Quia, actione instituta ab altero, quod hoc casu facere necesse habet aduersarius ob §. 1. *I. de vi bon. rapt.* facillius alicui conceditur exceptio, eique succurritur officio iudicis, quam ut inducatur noua actio, quae nullo fundamento civili subnixae. *add. Commentatores ad Instit. l. 1. imprimis Vinn. & Huberi prael.* Varie igitur in hoc allegato errant aduersarii, 1) quia allegant §. qui loquitur de possessione naturali in significato latiore, h. e. de sola detentione, cum

cum sermo sit de possessione, quae animo sibi habendi iuncta. 2) Volumus possessionem quae producit actionem, & ex mente aduersariorum, realem, ast illi allegant possessionem, quae solum producit exceptionem. 3) Ex hac possessione non rem persequor, sed eius aestimationem. 4) Aestimationem accipio non quia ius in re habeo, sed propter naturalem aequitatem conceditur mihi exceptio doli mali; nam si haberem ius in re, haberem etiam actionem in rem radicatam.

§. XV.

Quod ad §. 4. *I. de act.* attinet quem & pro se allegant, nihil solatii in eo reperio; Loquitur etenim de actione Publiciana, quam ex dominio oriri statuit Pagenstech. L. 4. Aph. 48. quanquam potius sit quasi dominium, secundum *Lauterbach. & Ill. Thomas. in Schol. ad Hub. prael. ad I. b. l.* Igitur non datur ex iure possessionis, immo qui Publiciana experitur, possessione deiectus est, & in libello non allegat possessionem, sed titulum ad transferendum dominium habilem, ut patet ex initio *b. §. vid. Hammelius de action. c. 8. n. 20. p. m. 108. & 115.*

§. XVI.

Tandem ultimatò adducunt *pr. I. de vsuc.* quod loquitur de vsucapione, cuius quidem requisitum est possessio, ast non vnicum, sed iustus titulus aliaque accedere debent. Igitur ubi de possessione sola, seposito omni alio iure loquimur, nescio, quid sibi velint hoc allegato. Neque enim vsucapio neque alius modus acquirendi dominium, est ius in re, sed producit id solum, differt itaque ut causa efficiens ab effectu, & possessio continuata per tempus, accedit ad vsucapionem tanquam forma.

§. XVII.

XVII.

Turmas eorum nunc adgredior, qui possessionem ius ad rem esse defendunt, eorumque argumenta, quantum potuero ob virium imbecillitatem, infringam. Propugnaculi instar opponunt *L. 1. §. 3. ff. de Interdict.* Ex qua tamen lege non pater ICTum loqui de Actore, de quo omnino sermo esse deberet, si de actione personali vel reali quaestio esset, sed id solum, sermonem esse de Prætoris ius dicente, non condente. Olim etenim erant interdicta verborum conceptiones quibus Prætor aliquid iubebat, aut fieri prohibebat *vid. pr. I. de Interd. iunge quoque quae posuimus in Diff. c. 1. §. 11. not. a.*

§. XVIII.

Obiiciunt quoque *L. 7. ff. de vi & vi arm.* Ex qua lege satis quidem adparet, possessionem non esse ius in re, aut ius ad rem esse non statim sequitur. Nostra potius opinio firmatur; interdicta de facto sollicita esse, factum autem sine persona non potest intelligi *vid. Diff. c. 1. §. 9.* Aliiter explicant hanc legem Dd. putantes possessionem esse ius in re, proptereaque in hac lege exceptionem esse adferunt, rationemque exceptionis petunt ex *L. 1. §. 43. b. t.* At ego nullam video, quia omnia a) Interdicta personam sequuntur, factum circa possessionem perpetrantem. Quod ad *L. 1. §. 42. b.* attinet, volunt eius explicationem petere ex *L. 131. de R. I.* Mea ex mente facilius explicatur vti *lex 7. prolata.*

- a) Nec obstat *L. 1. §. 1. ff. de saluiano Interd.* quam & opponit Lauterbachius veriore sententiam defendens. Nam & hic, contra possessionis turbatorem datur, nullibi autem legitur,

gitur quod detur contra eum, qui rem habeat, ast non ipse turbaverit alterius possessionem, sed a possessionis turbatore acceperit.

§. XIX.

Afferunt etiam pro opinione contraria *L. 3. pr. de vi de vi armat.* Ast lex ista loquitur de actione in factum, minime autem de interdicto unde vi, id quod probatur ex *L. 1. §. ult. b.* Nec mihi obstat *L. 1. C. de precar.* quae etiam obiicitur, de qua solliciti sunt Doctores possessionem, ius in re esse, clamantes, varieque eam torquentes. Specimen eiusmodi explicationis vid. *apud Pagensl. Apb. 110. L. 4. p. 500.* Ex mea mente facilius longe exponitur ex §. *pracc.*

§. XX.

Grauiissime adhuc obstare videtur *L. 38. §. 5. §. 11. ff. de Vfur. & fruct.* ob verba principii: *quae est in personam.* Curatius tamen inspecta lege videmus Paulum loqui velle de actionibus generalibus, quae sunt in personam, ut patet ex *pr. b.* iuncta *L. 37. b.* Interdictum quidem unde vi etiam adparet in hocce catalogo, non tamen ac si esset actio personalis & quidem generalis, sed occasione verbi: *restituas.* Quam connexionem, cur hocce Interdictum enarraretur, ipse Paulus nobis exhibet, dum sequentia proponit in §. 4. *Nam & verbum restituas, quod in hac re Praetor dixit, plenam habet significationem, ut fructus quoque restituantur.* Nunc ita sequentem nectit *Sphum 5. Et ideo cum restitui praetor vult, veluti in interdicto unde vi, etiam fructus sunt restituendi.* Et ex hoc nexu sequentia omnia fluxerunt etiam §. 11. ibi: *restituantur.* Ideo igitur recenset Interdicta, quia & in his praetor aliquid restituit, hinc

D

plena-

plenaria restitutio sit intelligenda, non autem mens est Pauli, interdicta tanquam actiones personales referendi.

§. XXI.

Possent nunc dissertationi meae finem addere, quia ea, quae volui, pro virili deduxi. Ne autem scrupulus cuidam haereat ob verba Imperatoris in *pr. Inst. de Interd. sequitur*, inquit Iustinianus, *ut dispiciamus de interdictis s. ACTIONIBVS QVAE PRO HIS EXERCENTVR*, nec non ob §. *f. b. r.* credatque, ea quae proposuissem, de interdictis in foris Romanorum frequentatis, vera esse, minime autem de hodiernis, quia sint actiones, uti diserte ait Tribonianus *l. c.* Quare ut omne eximatur dubium, rem, ut aiunt, ab ovo repetam, iudiciorumque antiquiorum, quantum necesse, ordinem exponam, ad huncce usque terminum de quo quaeritur.

§. XXII.

Antiquis temporibus omnes lites vel in *Iure* terminabantur vel in *Iudicio*. Ius vocabatur non solum locus amplissimus & spectabilis, Tribunal, in quo Praetor a) sella curuli sedens, posita hasta, causas cognoscebat, sed omnis vbiunque Praetor, salva maiestate Imperii sui, salteoque more maiorum, ius dicere constituebat, uti Paulus loquitur *L. 11. ff. de I. & I.* Et si in alio loco, quam pro Tribunali, ius dabat, *de plano* cognoscere dicebatur, *L. 9. §. 3. ff. de off. Procons.* *L. 6. ff. de accus.* §. 2. *I. de libertin.* Iudicium est forum Iudicis pedanei b) qui solum de facto cognoscebat, & sic iudicabat an formula a Praetore data, ad hocce

hocce factum adplicari posset necne, vt & an factum ita se habeat, vti proposuerat actor.

a) Praetor in iure nostro *Magistratus* nomine venit. *L. 2. §. 10. ff. de O. I.* quanquam hocce nomen in laxiori significato, omnes comprehendit, siue iurisdictionem siue Imperium habeant, siue sint maiores siue minores siue sint ordinarii siue extraordinarii. *L. 2. §. 13. 14. seqq. de O. I. Gell. Noct. Att. XIII. 12.* Praetoris quoque nomen commune fuit magistratibus. Dictator enim dicitur Praetor maximus *Liu. 7. 3.* donec peculiaris magistratus electus est, cui hoc nomen adhaesit, quod factum est *A. V. 389. Liu. 6. ult. VII. 1.* potissimum ex his causis. Olim soli Patricii magistratus gerebant, quod varie tamen immutabatur, & paulo ante quam Praetor crearetur, etiam dignitas consulatus, cum plebe communicabatur, quod quidem aegre ferebant Patricii, & solatii loco Praetoriam dignitatem adfectabant, Et vt ius dicerent absentibus consulibus belli tempore, Perperam igitur *Heineccius in Syntagm. Ant. R. L. 2 t. 2 §. 18.* erroris accusat Pomponium, qui, absentiam consulum, Praetorum originem esse, adfirmat *L. 2. §. 27 ff. de O. I.* Nam vnus rei plures esse possunt causae. Forsitan recenset ICtus causam Patriciorum iustificam suadendi electionem Praetoris, *Liuius* vero suasiorem, quo scilicet infringi posset facilius potestas consulum, & summa ad Patricios rediret.

b) Iudex vocabatur in stricti iuris iudiciis pedaneus, in b. f. & arbitrariis, arbiter, *§. 30. I. de act.* & in actionibus de iniuriis, Recuperator, *Gell. XX. 1. Praetores postea hanc (scil. legem de iniuriis impendio minus mollem) abolevero, & r. linqui censuerunt, iniuriisque aestimandis Recuperatores se dauros edixerunt. Cic. de Inu. Rhet. II. p. 60. edit. basil. 4. Sereuclii. Cum ad vim faciendam quidam armati venissent, armati contra praesto fuerunt, & cuidam equiti Romano quidam*

D 2 dam

dam ex armatis resistitur, gladio manum praecidit. Agitur is cui manus praecisa est iniuriarum postulat is qui cum agitur, a Praetore exceptionem: Extra quam in reum capitis praecidendum stat. Hic is, qui agit, iudicium purum postulat, Ille qui cum agitur, exceptionem addi ait oportere. Quaestio est, excipendum sit, annon, Ratio non enim oportet in recuperatorio iudicio, eius maleficii, de quo inter scarios quaeritur, praecidendum fieri. Recuperatores tamen etiam vocabantur, viginti Cives Romani qui in Consilium in provincia adhibebantur. *Ulp. fragm. I. 13.* Interdum etiam Recuperatorum nomen latius patebat. *Liv. XXVI. 48.*

§. XXIII.

Forum igitur Praetoris s. Magistratus erat ius, appellatione collata, vti dixit *Paulus L. 11. ff. de I. & I.* ab eo quod fit, in eo, vbi fit. Praetores etenim solum de iure quaerabant, iudices de facto. Quando igitur ordinario modo procedebatur, fiebat in ius vocatio, in iure edebat actor actionem, & petebant partes iudicem, & haec Praetor munero suo defunctus erat, si dederat formulam, & partes ad iudicem ablegauerat. Si in iudicium venerant, iudex de facto cognoscebat, & si factum ad liquidum erat deductum, sententiam ferebat. Ad ordinarium processum & Praetor & iudex requirebatur. Quando autem solum Praetor, nullo dato iudice cognoscebat, quod fiebat potissimum, si de solo iure quaestio erat, vocabatur extra ordinem ius dicere, & actio instituta, persecutio extraordinaria. *L. 178. §. 2. de V. S.*

§. XXIV.

Ex his dictis liquet quid sibi velit Iustinianus §. *vlt. I. de interd.* cum dixerat, hodie omnia iudicia esse extraordinaria. Nam tempore Iustiniani iudicum usus expirauerat, solis-

solisque magistratibus iudicare iniunctum erat vti patet *ex L. 2. C. de ped. iud.* Cum autem tale iudicium extraordinarium diceretur, vbi soli Praetores iudicabant, igitur explosis iudicibus, necessum erat omnia iudicia extraordinaria posse vocari.

§. XXV.

Maiores momenti sunt verba Imperatoris §. *vlt. b.* vbi dicit: *Perinde indicatur sine interdictis, ac si utilis actio ex causa interdicti reddita fuisset.* Rationem dum dare vult huius effecti *Heineccius ad b. l.* dicit in Extraordinariis iudiciis locum non habuisse interdicta. Quae ratio etiam est *L. 3. C. de interd.* At si porro quaeritur cur non habuerit locum, nullam rationem suppeditat. Igitur ex proprio penam addere laborabo. Maximam partem formularum cecidisse iudicibus sublatis, idque certo certius est de formulis secundum quas sententias ferebant. At de conceptionibus Interdictorum non ita. Si res tamen altius repetitur, cadet scrupulus. Actorem a Praetore actionem postulasse eamque edidisse reo, constat. Inter varia editionis genera & hoc erat, vt reum duceret ad album formularum, & monstrata, qua usus esset, actione, eiusdem formulam certam recitaret; his peractis postulabant a Praetore iudicem, eique cum certa formula, quae actionis intentioni, rei que exceptioni respondebat, dabatur. Sublatis igitur iudicibus, formularum omnium genera etiam sublata sunt, idque ad interdicta applicari posse, credo. Nam si is, cum quo agebatur, negabat recte interdictum a se petitum, utilis actio dabatur ex interdicto, h. e. actor producebat eam, ad album formularum, & quo interdicto vti vellet, monstrabat, deinde & formulam dabat Praetor iudici. Hoc autem cessante cessant etiam inter-

ter-

terdictorum conceptiones. Non autem credo, quod expirante iudicum officio, etiam deserint interdictorum formulae, quibus Praetor aliquid prohibebat, sed solum eas, quas dabant Praetores ad instruendos iudices. Hinc & hodie habemus interdicta, quanquam formulis non vestita, scilicet mandata cum & sine clausula. Planum nunc est & interdicta hodiernum diuersa esse a reliquis actionibus, differunt enim sequentibus. Actiones oriuntur vel ex iure ciuili vel Praetorio, interdicta ex solo iure Praetorio. Actiones de priuatis, interdicta etiam de publicis causis dantur. Interdicta procreant factum possessionis, actiones, ius in re vel obligatio §. 8. c. 1. diff. obiectum actionum vel est res vel persona, interdictorum, est factum §. 9. Nomina actionum & interdictorum sunt diuersa §. 10. Ordo & effectus processus discrepat. §. 11. in sententia de actione lata grauatus, possum appellare, secus in interdictis. §. 12.

§. XXVI.

Hi sunt quos de possessione atque inde promanantibus interdict. conceptus foueo. At quia multa non nimis trita de illa teneo, eos rogo, qui hactenus me loliginis succo, & atro sale conspergere adlaborarunt, omnia mea scripta ex inouandi studio promanare caussantes, vt Theoninum dentem cohibeant; Alias, quia nil nisi auctoritatem crepant, & me ex auctoritate respondere posse, defensoreque adsumere, sciant. Illustrem puto Thomassium, decus non solum Hallensium sed Germanorum, qui his respondit, eos propterea proscindentibus, qui non maiorum placida adorant. in *Pbil. Aul. c. 1. §. 94.*

p. 44. Nam maiores nostri homines fuerunt, vii & ego, hinc B. L. errores condonabit, & emendabit.

F I N I S.

Jena, Diss; 1725

f

sb.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

B.I.G.

1725,8

DISSERTATIO IVRIDICA INAVGVRALIS
DE
GENVINA POSSESSIONIS
INDOLE

QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO
GVILIELMO HENRICO

DVCE SAXONIAE IVLIACI CLIVIAE MONTIVM ANGARIAE
VVESTPHALIAE ET RELIQVA

ILLVSTRI ICTORVM ORDINE PERMITTENTE

PRAESIDE

DN. IO. BERNHARDO Griesen ICTO
HEREDITARIO in Pöfen

A CONSILII AVLICIS ET CONSISTORIALIBVS SERENISSIMI DVCCIS
ISENACENSIS IVD. AVL. SCAB. FACVLTATIS ICTORVM ADSESSORE
ET ANTECESSORE MAGNIFICO

PATRONO PROMOTORE AETATEM DEVENERANDO
PRO GRADV

AC PRIVILEGII DOCTORALIBVS RITE CAPESSENDIS

PVBLCO EXAMINI SVBIICIT

AVCTOR ET RESPONDENS

M. GOTTLIEB STVRMIVS

NOEBDENIZ. ALTENB.

DIE MART. ANNO M DCC XXV.

I E N A E,

SVB CHALCOGRAPHEO VVERTHERIANO.